

Aleg. 163.

Sprawozdanie

komisji szkolnej w przedmiocie przeistoczenia sześćcio-klasowej szkoły żeńskiej w Kołomyi na ośmioklasową szkołę wydziałową.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu swem z dnia 22. Października 1888 L. 35.558 Wydział krajowy, opierając się na uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 22. Stycznia 1887, odstępującej petycję miasta Kołomyi w powyższym przedmiocie temuż Wydziałowi do przychylnego załatwienia i do przedłożenia odpowiedniego wniosku na najbliższej sesji sejmowej, czyni następujące wnioski:

„1) W miejsce dotychczasowej 6-cio klasowej szkoły ludowej pospolitej żeńskiej w Kołomyi, utworzoną zostanie w tem mieście z początkiem roku szkolnego 1889/90, 4-klasowa szkoła wydziałowa żeńska, połączona z 4-klasową szkołą pospolitą, tudzież z kursami uzupełniającymi, mianowicie z kursem praktycznych robót kobiecych i kursem teoretycznym dla dorosłej młodzieży płci żeńskiej, a to w myśl załączonego jak C. statutu.

2) Wszystkie w Art. XXIV. ustawy z dnia 2. Lutego 1885. Nr. 29. Dz. ust. kr. wymienione wydatki na powyższą szkołę wydziałową żeńską, ponosić będzie gmina miasta Kołomyi z własnych swoich funduszków.

3) Wydatki na płace dyrektora i nauczycielek powyższej szkoły, o ile nie są pokryte prestacyami pieniężnymi, przez gminę miasta Kołomyi na ten cel dotychczas uiszczanymi, ponosić będzie fundusz szkolny okręgowy, a względnie krajowy.

4) Wydatki na utrzymanie kursów uzupełniających, teoretycznego i praktycznego, przy powyższej szkole urządzić się mających, pokrywane być mają wyłącznie z opłat szkolnych i dobrowolnych datków.“

Z przytoczonego powyżej sprawozdania wynika jednak, że gdyby rzeczzone wnioski przez Wysoki Sejm zostały uchwalone, natenczas koszta utrzymania nowej szkoły wydziałowej w porównaniu z kosztami utrzymania obecnie istniejącej szkoły żeńskiej pospolitej, zwiększyłyby się o 3.200 zł., która to kwota spadłaby wyłącznie na fundusz krajowy.

Czy wobec przyjętej dotąd zasady, aby zwiększone reorganizacją szkół wydziałowych żeńskich koszta ponosiły w przeważnej części gminy miast, w których reorganizacja szkoły nastąpiła, przejęcie na fundusz krajowy tak znacznej kwoty, jakiej wymaga przeistoczenie czteroklasowej żeńskiej szkoły pospolitej w Kołomyi na szkołę wydziałową, dałoby się usprawiedliwić, jest rzeczą bardzo wątpliwą, zwłaszcza iż przypadek ten stanowiłby precedens, do któregooby potem inne miasta, pragnące mieć szkołę wydziałową żeńską, zorganizowaną na podstawie ustawy z dnia 2. lutego 1885. całkiem słusznie odwoływać się mogły.

Reprezentacya miasta Kołomyi popiera swą petycję tem, że gmina ta świadczy obecnie na cele oświaty rocznie 16.639 zł. 25 ct., że stan funduszków jej jest bardzo przykry i że przeto żadnych innych zobowiązań na cele szkolne przyjąć więcej nie może. Do tego możnaby jeszcze dodać, że miasto rzeczzone obok prestacyj prawnych na utrzymanie szkół ludowych przyjęło już dawniej dobrowolne zobowiązanie się do płacenia na ten cel rocznie 1.200 zł. i że potrzeba założenia żeńskiej szkoły wydziałowej w wschodniej części naszego kraju, przedstawia się jako nagląca.

Z drugiej strony należy jednak zważyć, że i świadczenia z funduszu krajowego na cele szkolnictwa miasta Kołomyi są bardzo wielkie i że trudno powiększyć je o tak znaczną kwotę, jeżeli się nie spuszcza z oka podobnych potrzeb innych miast naszego kraju.

I tak wynoszą roczne prestacye miasta Kołomyi na utrzymanie tamtejszych szkół ludowych 5.365 zł., jeżeli uwzględnimy nadto prestacye stron konkurujących, to wynoszą wszystkie te prestacye razem razem 5.626 zł. 17 ct. A gdy cały obecny wydatek roczny na utrzymanie tamtejszych szkół ludowych wynosi 14.570 zł., przeto już teraz dodatek, pokrywany z funduszu szkolnego okręgowego i krajowego, przedstawia poważną cyfrę 8.943 zł. 83 ct.

Oprócz tego dopłaca fundusz krajowy według budżetu na r. 1889 na uzupełniającą szkołę przemysłową w Kołomyi 682 zł., a na tamtejszą szkołę garncarską 2.550 zł. Gdyby więc teraz przybył jeszcze dalszy ciężar na fundusz szkolny krajowy w kwocie 3.200 zł., który po ogłoszeniu uchwalonej świeżo ustawy o katechetach musiałyby się jeszcze o kilkaset zł. zwiększyć, toby gmina miasta Kołomyi zajęła niemal uprzywilejowane stanowisko wśród innych miast naszego kraju.

Do tego przybywa jeszcze jedna ważna okoliczność. Według ustępu 4 wniosków Wydziału krajowego utrzymanie kursów uzupełniających teoretycznego i praktycznego, przy szkole wydziałowej żeńskiej w Kołomyi urządzić się mających, powinnyby pokrywane być wyłącznie z opłat szkolnych i dobrowolnych datków. A gdyby te opłaty i datki na to utrzymanie nie wystarczyły? Czyby może gmina miasta Kołomyi z urządzeniem owych kursów, zwłaszcza kursu praktycznego chciała się wstrzymać? Toby już wprost sprzeciwiało się intencyom Wysokiego Sejmu, który uchwalając ustawę z d. 2. Lutego 1885 pragnął przedewszystkiem szkołom wydziałowym żeńskim więcęj praktyczny nadać kierunek.

Komisya szkolna nie może przeto doradzać Wysokiemu Sejmowi, aby już teraz przyjął wnioski Wydziału krajowego, lecz sądzi, aby Wydział krajowy jeszcze raz podjął rokowania z Reprezentacją miasta Kołomyi i przedstawiając jej, iż miasto to przyjmując na siebie wyłącznie tylko obowiązki, wypływające z art. XXIV. ustawy z dnia 2. Lutego 1885 (Nr. 29 Dz. u. kr.), nic nie czyni nad to, co ustawą jest przepisane, że następnie urządzenie szkoły wydziałowej żeńskiej z kursami uzupełniającymi ściągnie do Kołomyi uczennice ze wszystkich tamtejszych okolic i przyczyni się do podniesienia dochodów miasta, które i tak w dzisiejszych jego warunkach co roku zwiększać się muszą, skłonił tę Reprezentację do przyjęcia na fundusz gminny znaczniejszej części wydatków, mających powstać z przeistoczenia tamtejszej szkoły pospolitej żeńskiej na wydziałową. Przy tej sposobności należałoby wymagać od rzeczzonej Reprezentacji oświadczenia, iż w razie gdyby opłaty szkolne i dobrowolne datki nie wystarczyły na utrzy-

manie kursów uzupełniających owej szkoły, zwłaszcza kursu jej praktycznego, reszta pokrytą będzie także z funduszków gminnych.

Na podstawie powyższych wywodów komisya szkolna wnosi :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby podjął na nowo rokowania z gminą miasta Kołomyi celem przyjęcia przez nią pewnej znaczniejszej części wydatków potrzebnych do przekształcenia tamtejszej sześcioklasowej szkoły żeńskiej pospolitej na ośmioklasową szkołę wydziałową i celem dokładniejszego sformułowania obowiązków jej względem utrzymywania uzupełniających kursów tejże szkoły, zwłaszcza kursu jej praktycznego, i iżby o wyniku tych rokowań zdał sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

Lwów dnia 19. Stycznia 1889 r.

Przewodniczący :
Czartoryski.

Sprawozdawca :
Zoll.

